

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Ammattiliitto Pro toteaa, että on erittäin tärkeää, että maan hallitus on laatinut koulutuspoliittisen selonteon Suomalaisesta koulutusjärjestelmästä. Tässä selonteossa on nostettu esille tärkeitä teemoja kehittämisen keskeisiksi kohdiksi, kuten yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Pro katsoo, että yhdenvertainen sekä tasa-arvoinen koulutusjärjestelmä opiskelijan tai perheen varallisuustilasta huolimatta johtaa parhaaseen lopputulokseen globaalissa toimintaympäristössä.

Tältä osin koulutuksen maksuttomuutta olisi syytä erityisesti korostaa. Pro ehdottaa, että hallitus kiinnittäisi huomion myös aiemmin laadittuihin koulutuspoliittisiin selontekoihin. Tämän selonteon yhteydessä olisi syytä tarkastella aiemmin linjattuja asioita sekä arvioida niiden toimien vaikuttavuutta tämän selonteon osana. Tällä tuettaisiin selonteon vaikuttavuutta eri hallituskausien välillä.

Selonteossa on joitakin määrittelykysymyksiä jätetty varsin avoimiksi. Tilannekuva nykytilasta on kuvattu kattavasti ja siinä on otettu huomioon tiedossa olevia muutostrendejä, jotka tulevat vääjäämättä vaikuttamaan koulutukseen. Selonteossa on varsin ympäröörästi linjattu koulutuksen resurssit ja kohdentamista. Lisäksi selonteko painottuu vahvasti digiympäristöjen lisäämiseen mikä ei välttämättä sovellu kaikille koulutuksen aloille.

Koulutuksen käytännön toteuttaminen on aina opettajayksilön vastuulla. Tältä osin Pro katsoo, että selonteossa olisi tullut tarkastella opetushenkilöstön osaamista, voimavaroja, resurssit sekä käytäntöjä vieläkin täsmällisemmin toimin. Selonteossa on selkeästi asetettu lainsäädännön uudistamistöitä sekä rahoitusmallien uudelleen järjestämistä mutta ei juurikaan linjattu resurssien kokonaispanosten arviointia. Aikataulu myös näille uudistuksille on jätetty avoimeksi.

Selonteossa ei ole tehty loppuarviointia edellisestä koulutuspoliittisesta selonteosta, joka tukisi hallituskausien välistä parlamentaarista yhteistä tavoitetilaa. Pro katsoo, että edellisen, maassa laaditun selonteon arviointi olisi tarpeellista tehdä siten, että arvioitaisiin siinä esitettyjen toimenpiteiden päätökset ja arviointi niiden onnistumisesta.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

Ammattiliitto Pro toivoo, että selonteko käsittelee kuitenkin laajemmin, miten nykytilaa muuttamalla voisi saavuttaa visiossa asetetut tavoitteet näinkin pitkällä aikavälillä.

Ammattiliitto Pro kannustaa hallitusta asettamaan tavoitetilan tulevaisuuteen kuitenkin vieläkin rohkeammaksi ja selkeästi kunnianhimoisemmaksi.

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Ammattiliitto Pro pitää erittäin hyvänä esityksenä, että erikoisammattitutkintojen roolia kehitetään sekä niiden sisältöjä esitetään laajennettaviksi. Tämä tukee työelämän kilpailukyvyyn lisääntymistä sekä aikuisoppijan mahdollisuuksia saavuttaa työmarkkinoilla parempi asema.

Digitaalisten laitteiden sekä opintojen lisääminen näiden avulla vaatisi selkeämmin arviointia. Selonteossa ei ole riittävästi huomioitu sitä, että miten valittuja opetustapojen lisäämistä tutkitaan ja tarvittaessa muutetaan. Tämän lisäksi opetushenkilöstön koulutuksen roolia tulisi arvioida ja toteuttaa uusien strategioiden käyttöönotossa.

Toimijarakenteiden yhdistymistä toisen-asteen osalta Pro pitää hyvänä sekä sitä, että selonteossa on kiinnitetty huomioita alueelliseen saatavuuteen. Lukioiden ja ammatillisten koulutuksen järjestäjien rakenteelliset yhdistymiset tukisivat osaamisen kasvua ja synnyttäisi uutta osaamista työmarkkinoille sekä parantaisi saatavuutta alueellisesti.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

Ammattiliitto Pro pitää tärkeänä, että osaamistasoa nostetaan, vaikka korkeakoulututkintojen määrää kasvatetaan 2030 mennessä. Osaamistason arviointia tulisi tarkastella erillisenä toimenpiteenä vuosittain sekä tarkastella erityisesti keskeyttäneiden opiskelijoiden mahdollisuuksia palata opintojen pariin erilaisten tukimuotojen avulla.

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

-

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

Vapaa sivistystyö ja siellä hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen osaksi muita opintoja on tärkeää, silloin kun se tukee opiskelijan muita tavoitteita osaamisen vahvistamiseksi.

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

-

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

-

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

-

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

-

**Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät.
Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat**

-

Hyttinen Petteri
Ammattiliitto Pro ry